

27 - 30 EKİM 2011

4. AKADEMİK TURİZM EĞİTİMİ ARAMA KONFERANSI

"Turizm Konulu Akademik Ders Kitapları"
GRAND YAZICI MARES OTELİ, MARMARİS

SONUÇ RAPORU

Hazırlayanlar:

Prof. Dr. Nazmi KOZAK - Prof. Dr. Metin KOZAK

Moderatör:

Dr. İrfan MISIRLI

DETAY YAYINLARI : 448
1. Baskı : Kasım 2011 (1000 adet basılmıştır)
ISBN : 978-6055-4376-19
Yayıncı Sertifika No : 13188

© Copyright DETAY ANATOLIA AKADEMİK YAYINCILIK LTD. ŞTİ.

Her hakkı saklıdır. Yazarından ve yayınevinden yazılı izin alınmaksızın bu kitabın fotokopi veya diğer yollarla kısmen veya tamamen çoğaltılması, basılması ve yayınlanması yasaktır. Aksine davranış, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu gereğince 2 yıldan 6 yıla kadar para cezasına çevrilemeyen hapis, 10 bin TL'den 150 bin TL'ye kadar para cezaları ile fotokopi ve basım aletlerine el konulmasını gerektirir.

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Kozak, Nazmi - Kozak, Metin

IV: Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı Sonuç Raporu

1. Baskı, v + 35 sayfa

ISBN: 978-6055-4376-19

1. Eğitim, 2. Turizm Eğitimi, 3. Akademik, 4. Arama Konferansı, 5. Ders Kitapları, 6, Yayınevi,
7, Yazar, 8. Okuyucu, 9. Yayın Etiği, 10. Akademik Ders Kitapları

GENEL DAĞITIM ve İSTEME ADRESİ

DETAY ANATOLIA AKADEMİK YAYINCILIK LTD. ŞTİ.

Adakale Sokak No: 14/1 Kızılay/ANKARA

Tel : (0.312) 434 09 49 • Faks: (0.312) 434 31 42

Web: www.detayyayin.com.tr • e-posta: detayyay@ttmail.com

çindekiler

İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar	iv
SUNUŞ	v
YÖNTEM	
<i>GİRİŞ</i>	1
<i>Çalışma Grubu Yapısının Özellikleri</i>	1
<i>Katılımcıların Uyması Gereken Kurallar</i>	2
<i>Çalışmada Kullanılan Yöntem ve Teknikler</i>	2
<i>SİSMA Yönteminin Kullanıldığı Alanlar</i>	3
<i>SİSMA'nın Felsefesi</i>	3
<i>Sisma'nın Kalite Unsurları</i>	3
<i>SİSMA Çalışmasının Aşamaları</i>	4
<i>Çalışma Sırasında Uyulması Gereken İlkeler</i>	4
BİRİNCİ OTURUM	
<i>Turizm Alanındaki Akademik Kitapların Güçlü Yönleri</i>	6
İKİNCİ OTURUM	
<i>Turizmin Alanındaki Akademik Kitapların Gelişime Açık Yönleri</i>	7
ÇALIŞMA GRUPLARI OTURUMLARI	
<i>1. Grup: Akademik Ders Kitaplarında Etik ile İlgili Sorunlar ve Çözüm Önerileri</i>	11
<i>2. Grup: Akademik Ders Kitaplarının Yazarları ile İlgili Sorunlar ve Çözüm Önerileri</i>	13
<i>3. Grup: Akademik Ders Kitaplarının Okuyucuları ile İlgili Sorunlar ve Çözüm Önerileri</i>	16
<i>4. Grup: Akademik Ders Kitaplarının Yayınevleri ile İlgili Sorunlar ve Çözüm Önerileri</i>	19
<i>5. Grup: Akademik Ders Kitapları Hazırlanırken Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri</i>	22
SONUÇ BİLDİRGESİ	25
KATILIMCI LİSTESİ	27
MEDYADA YER ALAN HABERLER	28

Tablolar

Tablo 1. <i>Akademik Ders Kitaplarında Etik ile İlgili Sorunlar Çalışma Grubu</i>	13
Tablo 2. <i>Akademik Ders Kitaplarının Yazarları ile İlgili Sorunlar Çalışma Grubu</i>	15
Tablo 3. <i>Akademik Ders Kitapları Okuyucuları ile İlgili Sorunlar Çalışma Grubu</i>	18
Tablo 4. <i>Akademik Ders Kitaplarının Yayınevleri ile İlgili Sorunlar Çalışma Grubu</i>	21
Tablo 5. Akademik Ders Kitapları Hazırlarken Karşılaşılan Sorunlar Çalışma Grubu	24
Tablo 6. Sonuç Bildirgesi Hazırlama Komitesi	26
Tablo 7. Genel Katılımcı Listesi	27

Sunu

Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı üç yıldır aralıksız düzenlenmektedir. Lisans ve lisansüstü düzeylerde okutulan turizm ve otelcilik eğitiminin sorunlarını ve geleceğe ilişkin öngörülerini akademik boyutta ele almayı amaçlayan konferansın 23-26 Nisan 2009 tarihleri arasında (*Bodrum Aegean Dream – La Blanche Otelleri*) Bodrum'da düzenlenen ilk serisinde, lisans düzeyindeki turizm programlarının mevcut durumu incelenmişti. 22-25 Nisan 2010 tarihleri arasında (*LykiaWorld Ölüdeniz*) Fethiye'de düzenlenen ikinci serisinde ise, lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) programları ele alındı. 23-26 Nisan 2011 tarihlerinde Dalaman'da (*Dalaman Hilton Spa&Resort*) ise, turizm alanının bilimselliği tartışılmıştı. Bu yıl içerisinde ikinci kez gerçekleştirilen ve bu kitapta sonuçları yer alan *IV. Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı*'nda ise turizmle ilgili akademik ders kitapları masaya yatırıldı.

Ülkemizde üniversitelerin ve bağlı akademik eğitim-öğretim ve araştırma kurumlarının sayısı hızlı bir şekilde artmaktadır. Buna mukabil, Türkiye üniversiteleri bu hızlı artışı avantaja çevirebilecek ve Türk aydınlanma hareketini topyekün daha da ileri sürükleyebilecek, ne bir bilimsel ve ne de düşünsel altyapıya henüz tamamıyla sahip olduğunu ileri sürmek şimdilik zor görünmektedir. Nesnel olmayan nedenlerle pek çok kişi bu yargıya katılmasa da, üniversitelerimizde eğitim-öğretim ve araştırma boyutlarının henüz yeterli olmadığı ortadadır. Aksine, özellikle eğitim-öğretim ve araştırma etkinliklerinde gözle görülür bir duralama/geri gidişin söz konusu olduğunu kabul etmek durumundayız.

Bu bağlamda, üniversitelerde en önemli ders materyali olan ders kitaplarındaki nitelik düşüşü ve güncellikten uzaklaşma, Türk üniversitelerinin temel sorunları arasındadır. Ne yazık ki, bu temel ders materyalinin iyileştirilmesi konusu şimdiye kadar ciddi bir şekilde gündeme getirilmemiştir. Aynı şekilde, üniversitelerde okutulan ders kitapları konusunun şimdiye kadar herhangi bir toplantının gündemini oluşturduğunu da işitmedik. Akademik eğitimin odağında yer alan ders kitaplarının içeriği, hazırlanışı, dili, yayımı, dağıtımı ve okutulması ile ilgili diğer konular, nedense pek çok kişinin ilgisini şimdiye kadar çekmemiştir!..

IV. Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı'nın 28-29 Ekim 2011 tarihlerinde yapılan oturumlarında turizm alanında hazırlanan ve yayımlanan akademik ders kitapları masaya yatırıldı. Toplantıya çeşitli üniversitelerden ve yayınevlerinden 35 kişi katıldı. Toplantıda, turizmle ilgili akademik ders kitaplarının yazımı, dili, denetimi, yayıma hazırlanması, basımı, dağıtımı ve okutulmasının yanı sıra 'yazar-yayınevi', 'akademisyen-yayınevi' ve 'okuyucu - yayınevi' ilişkileri kapsamlı bir şekilde incelendi. Kitabın ilerleyen bölümlerinde yer alan açıklamalar yapılan tartışmaların bir özeti. Temennimiz; gerçekleştirilen bu arama konferansında varılan sonuçların uygulamada dikkate alınmasıdır.

Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı serisini düzenleyenler olarak, herkesin "*kendi kapısının önünü temizlemesi*" ilkesinden hareketle bu toplantı serisini gerçekleştiriyoruz. Umarız, diğer bilim dalları ve alanları da benzer çalışmalarını yaparlar.

IV. Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı'na ise sponsor olarak *Grand Yazıcı Mares Oteli* konaklama ve *Detay Yayıncılık* da düzenleme desteği verdi. Sponsor firmaların yöneticilerine tekrar teşekkür ederiz.

Bir sonraki Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı'nda farklı bir konuyu tartışmak üzere hoşçakalın..

Prof. Dr. Nazmi KOZAK - Prof. Dr. Metin KOZAK
Kasım 2011
Koordinatörler

Yöntem

GİRİŞ

Arama konferansı, ortak akıl üretmeyi amaçlayan katılımlı bir planlama metodolojisidir. Bir grup iddia sahibi, metodolojinin ön gördüğü mantık içerisinde en ideal gelecekleri, çözüm önerilerini ortaya çıkartacak stratejileri, işbirlikçi bir tutumla tasarlarlar.

Ortak görüş, sorunlara çözüm bulmayı, daha iyiye ulaşmak, gelişmek için neler yapılması gerektiğini belirlemeyi ve ortak hedefler seçmeyi sağlayan bir çalışma düzenidir. Klasik olmayan konferans düzeni içinde, ortak akıl aramak üzere toplanan grup üyeleri iki-üç günlük bir fikir arama konferansı için bir araya getirilir. Grup üyeleri; konu ile ilgili, o konuda çalışıp bir tecrübe kazanmış karar vericiler ve bilgi birikimi olan kişiler "*kısaca alan uzmanı*" diye tanımlanır. SİSMA çalışmasında aranan şey, ortak akıldır. Katılımcıların birbirlerini ikna ederek geliştirecekleri ortak akıl, arama konferansının her aşamasında aranır. Klasik konferans düzenlerinde bir veya birkaç kişi çıkıp belirli konuları anlatır ve geri kalanlar dinler; arama konferansında ise, katılanların tamamı bir düzen içinde konuşarak bir sonuca ulaşılır.

Beyin fırtınaları, tartışma ve yorum konuları genelden özele doğru yürür ve evelden tanımlanmış olan "*konferans görevi*" tamamlanınca sona erer. Arama konferansı, Avustralyalı bilim adamı Fred Emery tarafından sistem düşünüşü ve grup dinamiği teorilerine dayandırılarak geliştirilmiş bir yöntemdir. Bu yöntem çok çeşitli sorunlarda ve kurumlarda ABD, Kanada, Avustralya, İngiltere, Hindistan ve Norveç gibi ülkelerde 1960'lı yıllardan bu yana sıklıkla kullanılmaktadır.

Arama konferansının amacı, normal olarak direkt ilişkide bulunmayan kişileri bir araya getirip, onları katılımlı bir tasarım ve problem çözme süreci içerisine dahil etmektir. Toplantı, büyük grupların küçük gruplara bölünmesiyle organik bir şekilde, konferans görevini bitirinceye kadar çalışır. Konferansın sonuca götürülmesinde bir moderatör bulunur. Moderatör tartışmanın içeriğine karışmaz ve içerik ile ilgili özel uzman olması gerekmez. Moderatörün rolü, süreci ve çıktıları zamanında tamamlamak ve grubu, yöntemin tekniklerine uygun bir şekilde yönlendirmektir.

Çalışma Grubu Yapısının Özellikleri

Gelecekte etkilenen ve geleceği etkileyen; gelecek ile ilgili problemlerin çözülmesindeki alternatiflerden çıkarılabilecek olan kişiler gruba davet edilmelidirler.

- Karar vericilerin, uygulayıcıların, kurum içi veya dışındaki ilgili ve yetkili yöneticilerin katılmasına özen gösterilmelidir.
- Katılanların uzman olmaları gerekmez ve beklenmez.

- Toplantı süresince rütbe, statü, yetki, yaş veya bir meslek grubuna ait olmak katılımcıların varsayımlarını etkilese de, oturumlarda bir öncelik veya bir ayrıcalık sağlamaz.
- Gönüllü katılım önemlidir.
- Katılımcılardan kendi fikirleri kadar diğer fikirleri dinlemeye önem vermeleri, yeni veya alışılmamış fikirlere önyargılı yaklaşmamaları, kavgacı değil uzlaştırıcı olmaları beklenir.
- Arama konferansı klasik bir konferans türü değildir. Uzun konuşmalar yapılmaz. Metodoloji yönlendirmesi doğrultusunda her türlü yanıt ve görüşe yer verilir.

Katılımcıların Uyması Gereken Kurallar

- Katılanlar, tüm toplantıya müdahil olurlar. Konferans sürecinin evreleri birbiri arasında ilişkili olduğu için bir parçasına katılıp öbür parçasına katılmamak olmaz.
- Katılanlar, konferans bitinceye kadar hiçbir şekilde rahatsız edilmemeli ve konferans mekânından ayrılmamalıdır.
- Katılanların, iş yerlerinden ve ailelerinden uzakta iki-üç gün aynı mekânda kalmaları önerilir. Yeme-içme ve konaklama tesislerinin aynı mekânda olmasına özen gösterilir.

Çalışmada Kullanılan Yöntem ve Teknikler

Bu çalışma sırasında iki yöntem ve teknikten yararlanılmıştır. Bunlardan birincisi *SİSMA*, diğeri ise *SWOT Analizi* tekniğidir.

SİSMA, “*Sistem, İş, Süreç, Meslek Analizi*” kelimelerinin bir araya getirilmesiyle oluşturulan ve Türkiye’ye Dr. İrfan MISIRLI tarafından uyarlanan bir analiz yönteminin adıdır. 1960’lı yıllarda Kanada’da eğitim analizlerinin yapılması ve geliştirilmesi amacıyla kullanılmaya başlandı için, İngiltere’de öğretim programı geliştirmenin kısaltması olan DACUM (Developing A Curriculum) yöntemi olarak tanınmaktadır. DACUM yöntemi 1976 yılından itibaren Amerika Birleşik Devletleri’nde Ohio State Üniversitesi bünyesinde CETE (Center on Education and Training)’nin, özellikle Prof. Dr. Robert Norton’un ve çalışmaları sonucu sistem, süreç, iş, problem ve meslek analizi yapılması çalışmalarında da kullanılmaya başlanmış ve günümüzde dünyada yaygın olarak kullanılmaktadır.

Yöntemin Türkçe karşılığı olarak *SİSMA*, önerilen DACUM yönteminin dayandığı temel fikir, analizin konunun o alanda bizzat çalışanların yardımı ve etkin katılımı ile incelenmesidir. Söz konusu yöntemin kullanılması yoluyla, çalışma alanıyla ilgili analiz hızlı ve etkin bir şekilde belirlenebilmektedir. Çalışmalar iki ya da üç gün sürebilmektedir. Çalışma kısa süre içerisinde verimli sonuçlar alınabilmesine olanak verdiği için etkin, hızlı ve düşük maliyetli bir yöntem olarak kabul edilmektedir. İki-üç günlük grup çalışması ile gerçekleştirilen analizlerin sonucunda, yapılan çalışma konusuyla ilgili detaylı tablolar ortaya çıkmaktadır.

SİSMA Yönteminin Kullanıldığı Alanlar

SİSMA yönteminin kullanıldığı alanlar şu şekilde sıralanabilir:

- İş analizi,
- Sistem analizi,
- Süreç analizi,
- Ortak akıl arama toplantıları,
- Problem analizleri,
- Vizyon misyon belirleme çalışmaları,
- Eğitim programı geliştirme,
- Yeterlilik testi geliştirilmesi,
- Çalışanların performanslarının değerlendirilmesi,
- İş tarifleri,
- Proses tarifleri (ISO 9000),
- İş modifikasyonları.

SİSMA'nın Felsefesi

Yöntemin dayandığı temel felsefeyi; *"bir sistemi, süreci, problemi veya işi en iyi o alanda bizzat çalışanlar tarif ederler"* ifadesi ile özetlemek mümkündür. SİSMA, çalışmaya davet edilen alan uzmanlarının aktif olarak katılımları ile gerçekleşen bir grup çalışmasıdır. Söz konusu grup çalışmasında, alanda bizzat çalışan alan uzmanları, SİSMA yöntemini bilen bir "grup yönlendiricisi"nin (facilitator-moderatör) yardımı ile çalışma konusuyla ilgili detaylı bir analizi gerçekleştirebilmektedirler.

Sisma'nın Kalite Unsurları

SİSMA yöntemi ile yapılacak bir analiz çalışmasının kalitesi temelde iki önemli unsura dayanmaktadır. Bu unsurlardan birincisi, analizi yapılan süreç, iş, sistem veya meslek dalında bizzat faaliyet gösteren alan uzmanlarıdır. Bu uzmanlar belirli ölçütlere göre seçilerek çalışmaya davet edilmektedir. Alan uzmanlarının doğru seçimi çalışmanın kalitesini doğrudan etkileyen en önemli faktörlerden birisidir. Bu nedenle, çalışmaya katılacak kişinin;

- İlgili alanda bizzat çalışıyor olması,
- Alanda deneyim sahibi olması,
- Alan ile ilgili bilgi ve becerilere sahip olması,
- Alan ile ilgili bilgi ve becerileri ifade etme, iletişim kurma ve grup içinde çalışma yeteneğinin olması,
- Başta teknolojik gelişmeler olmak üzere, alanla ilgili her türlü gelişme hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir.

Çalışmanın kalitesini doğrudan etkileyen ikinci bir unsur ise; iki-üç gün süresince grubun yönleme uygun olarak çalışmasını sağlamaktan sorumlu olan moderatördür (grup yönlendiricisi). Belli bir karara varmadan önce herkesin düşündüğünü özgürce söylemesi esasına dayanan “beyin fırtınası” (brain storming) tekniğinin kullanıldığı grup çalışmasında, koordinasyon ve yöntemin aynen uygulanması açılarından grup yönlendiricisi büyük önem taşımaktadır. Grup yönlendiricisi olarak görev alan kişinin SİSMA yönteminin uygulanması konusunda kapsamlı bir eğitim (teorik ve uygulamalı) almış olması gerekir. Grup yönlendiricisinin, insan ilişkileri ve grup yönetmede yeterli olması, iki ya da üç günlük çalışma süresinde istenilen hedeflere, istenilen kalitede ve verimli bir şekilde ulaşılabilmesi bakımından yeterli olması ön koşuldur.

SİSMA yöntemi ile gerçekleştirilen grup çalışmasının tüm aşamalarında, grup içinde uzlaşma sağlanması, tartışmaların konuyla doğrudan ilgili olması ve belirlenen süreyi aşmaması, yönlendiricinin iletişim becerisine ve yöntemi uygulamadaki başarısına bağlıdır.

SİSMA Çalışmasının Aşamaları

Çalışma; katılacak alan uzmanlarının belirlenen ölçütlere göre tespit edilerek seçilmesini takiben incelenecek alanın dar ya da geniş kapsamlı olmasına bağlı olarak iki ya da üç gün sürebilmektedir. SİSMA çalışması şu konulara bağlı kalınarak yürütülür:

- Grubun yöntem hakkında bilgilendirilmesi,
- Sistemin/sürecin/sorunun/mesleğin/işin beyin fırtınası tekniği kullanılarak gözden geçirilmesi,
- Mesleğin/işin/sistemin/sürecin ana dallarının belirlenmesi,
- Ana dallara bağlı olarak anlamlı alt grupların belirlenmesi,
- Belirlenen ana ve alt grupların tekrar gözden geçirilmesi ve düzenlenmesi,
- Belirlenen ana ve alt grupların sıralanması,
- Alanın bugünü ve geleceğine yönelik eğilimlerin belirlenmesi ve
- Çalışmanın grup ile tartışılarak son şeklinin verilmesi.

Yukarıda kısaca özetlenen şekilde ve belirlenen esaslara bağlı kalınarak oluşturulan grubun iki-üç günlük analiz çalışması sonucunda ortaya çıkan tablo daha sonra gerekirse çeşitli kuruluşlara/kişilere görüş alınmak üzere gönderilmektedir (verification). Bu kuruluşlar/kişiler yapılan çalışmayı değerlendirmekte ve geri bildirim vermektedirler.

Çalışma Sırasında Uyulması Gereken İlkeler

- Çalışmanın başlangıcında kısa bir ısınma egzersizi (Buz kırma aktivitesi) uygulanmaktadır.
- Her bir ana grup için kritik hususların tanımı ve genel gözden geçirme işlemi sırasında serbest beyin fırtınası yöntemi uygulanmalıdır.

ARAMA KONFERANSI YÖNTEMİ

- Konunun gözden geçirilmesi sırasında organizasyon şeması geliştirilmelidir.
- Her bir grup üyesinden veri almaya çalışılmalıdır. Veri alınamayan grup üyeleri, çalışmaya katılımlarının sağlanması için motive edilmelidir.
- Gruba mümkün olduğu kadar çok, samimi olarak övgüde bulunulmalıdır.
- Grup üyelerine asla olumsuz davranılmamalı ve grup üyeleri tenkit edilmemelidir.

- Açıklığın oluşturulması,
- Nesnelliğin sağlanması,
- Sorumluluğun oluşturulması.

2. Kötü Davranışların Önlenmesi:

- Sahtekârlığın önlenmesi,
- Aşırmacılığın önlenmesi,
- Uydurmacılığın önlenmesi.

3. Araştırma Faaliyetlerinde Sorunlu Davranışların Giderilmesi:

- Yayınla ilgili kusurlu davranışların giderilmesi,
- İnceleme, değerlendirme, hakemlik, editörlük ve jüri üyeliği ile ilgili kusurlu davranışların giderilmesi,
- Araştırma işlemlerinin yürütülmesinde kusurlu davranışların önlenmesi,
- Veri yönetimi ile ilgili kusurlu davranışların giderilmesi,

4. Bilimsel Kötü Davranışlara Karşı Yaklaşım:

- Kararın kurum içinde ve dışında duyurulması,
- Masumiyetin karinesi,
- Kararların yargısal denetim yolu açık olması,
- Yargılamanın sağlanması,
- Hukuken geçerli delillere dayalı ve yazılı olması,
- İthamın doğrulanması.

Bu çerçevede, turizm konulu ders kitabı yazmaya karar veren yazarın, TÜBA Bilim Etiği Komisyonu tarafından hazırlanan söz konusu ilkeleri iyice okuması, içselleştirmesi ve bunlara uygun olarak eserini yazması gerekmektedir. Yayınevlerinin kitap basımı konusunda kendilerine başvuran yazar için, söz konusu ilkeleri taahhütname haline getirerek, yazar tarafından bunlara uyulacağına garanti etmeleri gerekmektedir. Ayrıca üniversitelerin, profesyonel “intihal belirleme yazılımı” programlarını satın alarak, tüm bilimsel çalışmalarda öğretim elemanlarının kullanımına açmaları önerilmektedir.

Tablo 1. Akademik Ders Kitaplarında Etik İle İlgili Sorunlar Çalışma Grubu

Ad-Soyad	Unvan	Üniversite/Kurum
Muammer TUNA	Prof. Dr.	Muğla Üniversitesi
Oya Aytemiz SEYMEN	Prof. Dr.	Balıkesir Üniversitesi
Özkan TÜTÜNCÜ	Prof. Dr.	Dokuz Eylül Üniversitesi
Mehmet YEŞİLTAŞ	Doç. Dr.	Gazi Üniversitesi
Hasan ŞEN	Yrd. Doç. Dr.	Muğla Üniversitesi
Duygu BABAT	Arş. Gör.	Muğla Üniversitesi

2. GRUP: AKADEMİK DERS KİTAPLARININ YAZARLARI İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Turizm konulu ders kitapları ile ilgili olarak gözlemlenen birçok sorunun doğrudan ya da dolaylı biçimde yazar kaynaklı olduğu söylenebilir. Bu sorunların gerçekçi bir şekilde tespiti ve etkili çözüm yollarının geliştirilmesinde yazarla ilgili iki ana değişkenin incelenmesi yararlı olacaktır. Bunlar, yazarı ders kitabı yazmaya iten motive edici faktörler ve yazarın niteliğidir.

Yazarı Motive Eden Faktörler: Bir ders kitabının yazım süreci, yazarın bu konuda motive olması ile başlamaktadır. Turizm alanındaki bir yazarı, ders kitabı yazmaya ilişkin güdüleyici faktörler altı başlık altında ele alınabilir.

- 1. Kariyer Kaygıları:** Yazar, akademik yükseltme ve atamalarda, kendisine puan getireceği düşüncesi ile kitap yazma girişiminde bulunabilir.
- 2. İtibar Kazanma:** Akademik camiada, basılı bir kitap sahibi olma, önemli bir itibar kazanma ve meslektaşların gözünde saygınlık kazanma aracı olarak görülebilmektedir.
- 3. Gelir Elde Etme:** Yazar, kitap satışlarından ek gelir elde etmeyi umabilmekte ve zaman zaman maddi kaygılar, yazarları motive eden başlıca faktörler halini alabilmektedir.
- 4. Editörlü Kitaplarda Yer Alma:** Yazar, meslektaşlarından oluşan bir ağ içerisinde kendisine yer bulabilmek ya da editörün bir kitap bölümü yazma davetini geri çevirmemek için bölüm yazarlığı yapabilmektedir.

5. *Birikimi Aktarma*: Bir uzmanlık alanında, kuramsal ve uygulamalı bilgi birikiminin belli bir düzeye ulaştığını fark eden yazar, bu birikimini paylaşmak niyetiyle kitap yazmaya motive olabilmektedir.

6. *Ders Kitabı Eksikliğini Giderme*: Yazında, verdiği dersin amaç ve kapsamına uygun herhangi bir ders kitabı olmadığını düşünen yazar, bu eksikliği giderme arzusu ile kitap yazabilmektedir.

Yazarın Niteliği: Ders kitabı yazımında, yazara özgü faktörler arasında isteklendirme faktörleri kadar yazarın sahip oldukları nitelik de etkili olabilmektedir. Nitekim, yazar sahip olduğu nitelik ölçüsünde, kitap yazımı konusunda başarı gösterebilmektedir. Turizm alanında ders kitabı yazacak bir yazar adayının aşağıdaki niteliklere sahip olması gerekmektedir.

- Teori ve uygulama açısından alanında yetkin olma (önlisans için uzmanlık; lisans ve yüksek lisans düzeyinde ise doktora derecesine sahip olma),
- Akademik anlamda yurt içi ve yurtdışındaki literatürü takip edebilme ve kendisini güncelleyebilme,
- Alanında güncel uygulamaları takip edebilme,
- Kitabın yazım diline ve alan terminolojisine hâkim olma,
- Yabancı dilde uluslararası literatürü takip edebilecek düzeyde yabancı dile hâkim olma,
- Etik kurallara uyma,
- Araştırmacı ve sorgulayıcı olma,
- Kazanç amacını akademik amaçların önünde tutmama,
- Okuyucu ihtiyaçlarını dikkate alabilme,
- Meslektaşlarından fikir alabilme ve eleştirilere açık olabilme,
- Özgün yaklaşım sergileyerek aynı konuda var olan kitaplara benzer yayınlar yapmaktan kaçınma,
- Alanında ders verme deneyimine sahip olma.

Sorunlar:

Yazarı, ders kitabı yazmaya iten motive edici faktörler ve yazarın sahip olması gereken nitelik dikkate alındığında, ders kitabına ilişkin yazar kaynaklı başlıca güncel sorunlar şunlardır:

- Yazarın, alanında yeterince bilgiye sahip olmadan uzmanlık alanı dışında yayın yapması,
- Yazarın, Türkçe'yi etkin kullanmaması ve Türk dili uzmanlarından destek almayı gerekli görmemesi,
- Yazarın, bilgi teknolojilerinin farkında olmaması ve kullanamaması,
- Yazarın, yazdığı kitabı güncelleme sorumluluğunu almaması,
- Yazarın, eleştiriye açık olmaması,
- Yazarın, öğrenciye kendi kitabı dışında seçim hakkı tanımaması,

- Yazarın, ulusal ve uluslararası kaynaklardan yeterince yararlanmaması,
- Yazarın, alanındaki yeni akımları dikkate almaması,
- Yazarın, kitap yazımında özgün olamaması,
- Yazarın, okuyucu isteklerini dikkate almaması.

Çözüm Önerileri:

- Yol gösterici bir kitap yazım rehberi oluşturma, akademisyenler ve yayınevleri ile paylaşma,
- Deneyimli öğretim üyelerinin genç akademisyenlere yol gösterici olmaları,
- Yazarlar arasında uzmanlık alanları açısından iletişim ağı oluşturma,
- Disiplinler arası işbirliğini özendirme,
- Akademik camiada saygınlığı olacak “en iyi ders kitabı yazarı ödülü” gibi sistemleri geliştirme,
- Yazar adaylarına ders kitabı yazımı konusunda eğitim semineri verme,
- Yazarın ileri bilgi teknolojilerini uygulayarak kitabı elektronik ortamda da ulaşılabilir hale getirmesi.

Bir ders kitabının yazım süreci, yazarın bu konuda motive olması ile başlamaktadır. Ders kitabı yazımında, yazara özgü faktörler arasında isteklendirme faktörleri kadar yazarın sahip olduğu nitelik de etkili olabilmektedir. Yazar, sahip olduğu nitelik ölçüsünde, kitap yazımı konusunda başarı gösterebilmektedir. Turizm alanında ders kitabı yazacak bir yazar adayının sahip olması gereken nitelik, ilgili çalışma grubu tarafından tanımlanmıştır. Buna bağlı olarak, ders kitaplarına ilişkin yazar kaynaklı başlıca güncel sorunlar tespit edilmiştir. Bu noktada öne çıkan başlıca sorunlara; yazarın alanında yeterince bilgiye sahip olmadan uzmanlık alanı dışında yayın yapması, yazarın yazdığı kitabı güncelleme sorumluluğunu almaması ve yazarın Türkçe dilini etkin kullanmaması ve Türkçe dili uzmanlarından destek almayı gerekli görmemesi gibi örnekler verilebilir. Çalışma grubu, söz konusu sorunların giderilebilmesi için kitap yazım rehberi oluşturma, uzmanlık alanlarına göre iletişim ağı oluşturma, en iyi ders kitabı yazarı ödülü gibi çözüm önerileri sunmuştur.

Tablo 2. Akademik Ders Kitaplarının Yazarları İle İlgili Sorunlar Çalışma Grubu

Ad-Soyad	Unvan	Üniversite/Kurum
Çağatay ÜNÜSAN	Prof. Dr.	KTO Karatay Üniversitesi
Ayşe Baş COLLINS	Doç. Dr.	Bilkent Üniversitesi
Bahattin ÖZDEMİR	Doç. Dr.	Akdeniz Üniversitesi
Ebru GÜNLÜ	Doç. Dr.	Dokuz Eylül Üniversitesi
Maria D. ALVAREZ	Doç. Dr.	Boğaziçi Üniversitesi
Sabah BALTA	Doç. Dr.	Yaşar Üniversitesi
Emrullah TÖREN	Arş. Gör.	Anadolu Üniversitesi

3. GRUP: AKADEMİK DERS KİTAPLARININ OKUYUCULARI İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Sorunlar:

1. Kitaba Ulaşamama Sorunları;

- Kitap fiyatlarındaki yükseklikten dolayı bilgiye ulaşmanın zor olması,
- Buna bağlı olarak fotokopiye yönelmesi,
- Okuyucu piyasasının yeterli olmaması,

2. Okuyucunun Beklentileri;

- Kullanılan dilin öğrenci seviyesine göre olmaması,
- Kitapların görsel olmaması,

3. Okuma Bilinci ve Alışkanlığı;

- Okuma alışkanlığının, bilincinin az olması,
- Yaratıcı düşünmeye yönlendirici olmaması,
- Okuyucuları düşündürmüyor olması,
- Öğrencilerin kitap almaya gönüllü olmaması,

4. Kitaplarda Uygulamaya Yönelik Sorunlar;

- Teorik bilginin uygulama önerileriyle/örnekleriyle tamamlanmaması,
- Uygulamaya yönelik eksikliklerin oluşu (güncel gelişmelerin dâhil edilmemesi),
- Öğrenme çıktılarındaki eksiklik.

5. Diğer Sorunlar;

- Okuyuculara kitap almaları konusunda baskı yapılması,
- Yazarların okuyucular tarafından eleştirilmemesi.

Çözüm Önerileri:

1. Kitaba Ulaşamama ile İlgili Çözüm Önerileri;

- Fiyatlandırma politikaları okuyucu alım gücüne uygun şekilde belirlenmeli,
- Kitap fiyatı, fotokopi fiyatına yaklaştırılmalı,
- Okuyuculara fotokopi çekmenin ahlaki bir durum olmadığı anlatılmalı,
- Fotokopi çekimi yapan firmalar için cezaların caydırıcılığı artırılmalı,
- Farklı tutundurma çabaları, promosyon ve reklamlarla kitap alımı teşvik edilmeli.

2. Okuyucunun Beklentileri ile İlgili Çözüm Önerileri;

- Metinlerin okunabilirliği artırılmalı,
- “Bilim yapma” kaygısıyla ağdalı bir dil kullanımından kaçınılmalı,
- Karmaşık kavramlar kitaplarda kullanılmamalı,
- Metinler fotoğraf vb. görsellerle desteklenmeli,
- Kitaplar konuya odaklanmış olmalı ve metinler gereksiz bilgilerle şişirilmemeli.

3. Okuma Bilinci ve Alışkanlığı ile İlgili Çözüm Önerileri

- Kitap basımının hem yazar hem de yayıncı açısından maliyetli bir süreç olması nedeniyle okuyuculara emek kavramı ve emeğin korunması kavramı ile ilgili bilinç arttırmaya yönelik eğitim çalışmaları yapılmalı,
- Derslerde ders dışı okumanın özendirilmesi yönünde tavsiyelerde bulunulmalı.

4. Kitap Yazımında Uygulamaya Yönelik Çözüm Önerileri;

- Kitaplarda uygulamaya dayalı örnekler artırılmalı,
- Ders verirken bilgiler görsel hale getirilerek verilmeli,
- Okuyucuya kazanacakları yetenek ve beceriler her bölüm başında anlatılmalı.

5. Diğer Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri;

- Öğrencinin öğrenim gördüğü okullarda bir denetim sistemi kurulmalı,
- Yayınevleri, okuyucuların kitap konusundaki eleştirilerini anket, internet, mektup gibi kitaba ileştirilen bir form yoluyla ulaştırabilmelerini sağlamalı.

Turizm konulu akademik ders kitabının okuyucu boyutu ile ilgili belirlenen sorun alanları ve çözüm önerilerini iki görüş etrafında özetlemek mümkündür:

1. *Tüketici odaklı görüş açısından:* Yazar ve yayınevleri, okuyucuları odak noktası olarak almak zorundadır. Diğer bir deyişle, okuyucu odaklı düşünerek kitap yazmaları ve yayınlamaları gerekmektedir. Bunun anlamı, yazar ve yayınevleri ayrıntılı olarak okuyucuların (öğrencilerin) özellikleri, istekleri, beklentileri ve ümitlerini öğrenmek için bilgi toplamalı ve bu bilgileri değerlendirmelidir.

2. *Pazarlama odaklı görüş açısından:* Sorumlu pazarlama, sorumlu tüketim olarak düşünülen toplumsal pazarlamanın üç ayağı vardır: tüketici, üretici ve halk. Bu üç grup, sorumluluklarını özelde tek başına genelde çözüm ortakları ile birlikte yerine getirmelidir. Tüketici odaklı görüş açısından bakıldığında, sanki okuyucuların ders kitabı yazımı ve yayımı konusunda hiçbir sorumluluğunun olmadığı veya olmayacağı şeklinde bir yargıya varılmamalıdır. Bunun nedeni, pazarlama odaklı görüş açısından okuyucuların da bir takım sorumluluklarının olması ve bu sorumluluklarını başarılı bir şekilde, etik olarak yerine getirmeleridir. Dolayısıyla, okuyucular da özeleştiri yapmalı, yanlışlarını düzeltebilmeli, belirli isteklerini ve beklentilerini yazarın ve yayınevlerinin istekleri ve beklentileri ile birleştirebilmelidir.

Bunların dışında okuyucu sorunlarına çözüm olabilecek önerilerden birisi, elektronik kitap ve açık erişim programlarının üniversitelerde kullanıma açık olarak yaygınlaştırılmasıdır. Yayınevlerinin teknolojiye ayak uydurmaları ve bu bağlamda çalışma yapmaları gerekmektedir. Bu durum, aynı zamanda, uzun vadede yasal düzenlemelerin, özellikle telif hakları ve fikri mülkiyet süreçlerini düzenlemesini gerektirmektedir. Okuyucuların ders kitaplarına yüksek fiyat nedeniyle ulaşamama sorununa yönelik, öğrencilere ödedikleri harç bedeli karşılığı 'Book Stamp' (Kitap Kuponu) şeklinde bir kupon verilerek ders kitabını alabilmeleri, çözüm önerisi olarak sunulabilir.

Tablo 3. Akademik Ders Kitapları Okuyucuları ile İlgili Sorunlar Çalışma Grubu

Ad-Soyad	Unvan	Üniversite/Kurum
Bahattin RIZAOĞLU	Prof. Dr.	Adnan Menderes Üniversitesi
Aslıhan AYKAÇ	Yrd. Doç. Dr.	Ege Üniversitesi
H. Rafet YÜNCÜ	Yrd. Doç. Dr.	Anadolu Üniversitesi
Mahmut DEMİR	Yrd. Doç. Dr.	Muğla Üniversitesi
Nur KULAKOĞLU	Arş. Gör.	Muğla Üniversitesi
Barış SEYHAN	Arş. Gör.	Anadolu Üniversitesi

4. GRUP: AKADEMİK DERS KİTAPLARININ YAYINEVLERİ İLE İLGİLİ SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Yayınevi, ders kitabı basımını üstlenerek çok önemli bir toplumsal bilgilendirme-aydınlatma görevi üstlenmektedir. Yayınevleri olmasa, yazar eserini ve kitabını okuyucuya nasıl ulaştıracaktıdır? Bu kadar önemli bir bilgi aktarma görevini üstlenen bu kuruluşların, akademi dünyasına çok katkı sağladığı ortaya çıkmıştır.

Sorunlar ve Çözüm Önerileri:

1. Turizm alanında yayınevlerinin uzmanlaşma sorunu;

- Yayınevlerinin belirli alanlarda uzmanlaşmasının teşvik edilmesi,
- Yayınevinin kendi prensiplerini oluşturup diğer yayınevlerini yönlendirmesi, bu şekilde yayınevlerinin kendi aralarında örgütlenmelerinin sağlanması,
- Turizm yazarlarının uzmanlaşmış yayınevlerini tercih etmelerinin desteklenmesi.

2. Yayınevlerinin kurumsallaşmasına ilişkin sorunlar (sermaye birikimi, dağıtım, teknoloji, markalaşma, kurum kimliği çalışmaları vb);

- Türkiye’de turizm alanında yayıncılık yapan yayınevlerinin kurumsallaşmasının kamu yönetimi tarafından teşvik edilmesi,
- Yayınevlerinin marka imajını geliştirecek proje ve uygulamalara yer vermesi.

3. Kar marjının düşük olması;

- Kitap sirkülasyonunun artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması,
- İlgili öğretim elemanlarının turizm alanındaki ders kitaplarının satış ve dağıtımında etkili rol oynaması.

4. Korsan yayıncılık ve fotokopi çekimi sorunu;

- Ders kitaplarının fotokopi ile çoğaltılarak satışa sunulması konusunda var olan yasal tedbirlerin uygulanması,

5. Kitap dağıtım sürecinde yaşanan sorunlar;

- Elektronik dağıtım kanallarının kullanımına ağırlık verilmeli,
- Güvenli elektronik ödeme sisteminin oluşturulması.

6. Bedelsiz kitap istemlerindeki etik dışı davranışlar;

- Yayınevleri, öncelikle kitabın alanı ile ilgili bölümlerin yer aldığı üniversitelerin kütüphanelerine bedelsiz kitap dağıtımında bulunmalı.

7. Yayınevlerinde editör olmaması;

- Turizm ders kitapları basan yayınevleri, editörlük sistemini geliştirmeli.

8. Yayınevi – yazar ilişkilerinde yaşanan sorunlar;

- Yayınevi – yazar arasındaki ilişki şeffaf olmalı,
- Yazardan gelen kalitesiz eserler yayınevine yansımakta ve bu durum yayınevinin kurumsal imajını zedelemektedir. Bu nedenle yayınevleri bir eleme sistemi oluşturmalı.

9. Yayınevlerinin intihal ve etik sorunlarıyla muhatap olması;

- Yayınevleri, yazardan etik kurallara uyduğuna dair taahhütname alma zorunluluğu getirmeli.

10. Ders kitabının yayınlanmasında yayınevlerinin kontrol yapmaması;

- Yayınevi-yazar tarafından oluşturulacak bir komisyon tarafından kitap yazım kuralları oluşturularak taraflarca kabul edilmeli ve onaylanmalı.

Özetle, turizm alanına ilişkin kitap yayınlarında yayınevlerine ilişkin de birçok farklı boyutta sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunlar arasında yayınevlerinin uzmanlaşma sorunu, kurumsallaşma sorunu, kar marjının düşük olması, korsan yayıncılık ve fotokopi sorunu, dağıtım sürecindeki sorunlar, bedelsiz kitap istemlerinde yaşanan etik dışı davranışlar, editöryal sorunlar, yayınevi yazar arasındaki ilişkiden kaynaklanan sorunlar, yayınevlerinin intihal ve etik sorunlarıyla muhatap olması ve kitapların yayınlanmasında yayınevlerinin kontrol yapmaması sayılabilir. Bu sorunlara çözüm

önerileri olarak alt başlıklar çerçevesinde kısaca uzmanlaşmanın ve kurumsallaşmanın teşvik edilmesi, kitap sirkülasyonunun artırılması, yasal süreçler ve öğretim elemanının korsan yayıncılık karşısındaki tutumu, editörlük sistemine ilişkin alınabilecek önlemler, yayınevlerine yazarlardan etik kurallara uyduğuna dair taahhütname alma zorunluluğu getirilmesi, bir komisyon tarafından kitap yazım kuralları oluşturularak taraflarca kabul edilmesi, onaylanması ve yazar-yayınevi ilişkilerinde ilerlemenin nasıl sağlanabileceğine ilişkin öneriler sayılabilir.

Tablo 4. Akademik Ders Kitaplarının Yayınevleri İle İlgili Sorunlar Çalışma Grubu

<i>Ad-Soyad</i>	<i>Unvan</i>	<i>Üniversite/Kurum</i>
Necdet HACIOĞLU	Prof. Dr.	Balıkesir Üniversitesi
Mehmet ÖZDEMİR	Dr.	T. C. Merkez Bankası T. A. Ş.
Metin ARGAN	Doç. Dr.	Anadolu Üniversitesi
Adnan TÜRKSOY	Doç. Dr.	Ege Üniversitesi
Hüseyin YILDIRIM	Yayıncı	Detay Yayıncılık
İbrahim AKYOL	Yayıncı	Maya Akademi Yayıncılık
Eylin BABACAN	Dr.	Muğla Üniversitesi

5. GRUP: AKADEMİK DERS KİTAPLARI HAZIRLARKEN KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1. *Yazar tarafından mevcut literatürün bilinmemesi, içeriği oluşturan kaynakların yeterince taranmaması ve içeriğin sınırlı kaynaklarla ele alınması;*

- İçerik alanın uzmanı olan yazar tarafından ele alınmalı,
- İçerik, çeşitli ve güncel kaynaklar dikkate alınarak hazırlanmalı.

2. *Ders kitabının öğretim tasarım ilkelerine göre düzenlenmemesi;*

- Öncelikle programın öğrenme çıktıları bölüm tarafından belirlenmeli,
- Programın öğrenme çıktıları doğrultusunda yazar tarafından kitabın öğretim amaçları belirlenmeli,
- Kitabı oluşturan bölümlerin hacimlerinin dengeli olmasına dikkat edilmeli,
- Kitapta kullanılacak öğrenme stratejileri belirlenmeli,
- Görsel düzenleyicilere yer verilmeli,
- Öğrenen değerlendirmelerine yer verilmeli,
- İçerik örnek olaylarla desteklenerek hazırlanmalı,
- Öğrenen için özet bilgi sunulmalı.

3. *Yazarın uzmanlık alanının bilinmemesi;*

- Turizm akademisyenlerinin uzmanlık alanlarına yönelik veri tabanı oluşturulmalı.

4. *Hedef kitlenin belirsizliği, içeriğin hedef kitleye göre yapılandırılmaması;*

- Öğrenenlerin ihtiyaç ve beklentileri belirlenmeli ve kitaba yansıtılmalı.

5. *Disiplinler arası içeriklerin programa uygun işlenmemesi;*

- Farklı disiplinlerde ele alınan derslerin içerikleri turizm sektörüne uyarlanarak hazırlanmalı.

6. *Kitapların öğrencinin anlayamayacağı şekilde yazılması;*

- Yazar, ders kitabını meslektaşları için değil öğrenenler için yazacağını unutmamalı.
- Ders kitabı sade, yalın ve öğrenenin anlayacağı şekilde yazılmalı.

7. *Hedef kitleden görüş ve geri bildirim alınmaması;*

- Öğrencinin görüşlerini almak için çeşitli araçlar (anket, e-posta, vb) kullanılmalı.

8. *İçeriğin sektör beklentilerine uygun hazırlanmaması;*

- Sektörel görüşleri almak için çeşitli araçlar (anket, görüşme, e-posta, vb) kullanılmalı.

9. Kuramsal ve uygulamalı derslere yönelik farklı tasarımların olmaması;

- İhtiyaca göre her kitabın kimliğini yansıtacak şekilde öğretim tasarımları gerçekleştirilmeli.

10. Kitapların sadece metne dayalı olarak üretilmesi;

- İçerik, farklı öğrenme materyalleri (portal, CD, DVD gibi) ile desteklenmeli ve zenginleştirilmeli.

11. Var olan ders kitaplarının güncel olmaması;

- Yazar tarafından kullanılan veriler ve örnekler güncellenmeli.

12. Turizm alanını oluşturan alt uzmanlık alanlarının bilinmemesi bu nedenle alt uzmanlık alanlarına yönelik ders kitaplarının olmaması;

- Alan uzmanları bir araya gelerek turizm programını oluşturan alt uzmanlık alanlarını belirlemeli ve ihtiyaca yönelik olarak ders kitaplarını üretmeli.

13. Turizm alanında bölgesel farklılıkları ele alan kitapların olmaması;

- Turizm kitapları kültürel zenginliği yansıtacak şekilde düzenlenmeli.

14. Ders kitaplarında kullanılan başlıkların içerikle uyumlu olmaması;

- Kullanılan başlıklar içeriği yansıtacak biçimde olmalı.

15. Ders kitaplarının özgün olmaması;

- Yazar, kendi bakış açısını ve özgünlüğünü kitaba yansıtmalı.

16. Ders kitaplarında içeriğin etik kurallara göre yapılandırılmaması;

- Yazar, içeriği hazırlarken gerekiyorsa kitap yazım sürecinde uyulması gereken etik kurallar konusunda destek almalı.

17. Ders kitaplarında dizin ve sözlük bölümlerinin bulunmaması;

- Dizin ve sözlük hazırlanmalı.

18. Ortak bir terminolojinin olmaması;

- Alan uzmanları bir araya gelerek ortak bir terminolojinin oluşturulması için çalışmalar yapmalı.

19. Kitaplarda bilgi tekrarlarının olması, özellikle çok yazarlı kitaplarda biçimsel düzende birlik olmaması;

- Editörlük hizmetleri, özellikle yayınevleri tarafından sağlanmalı.

Bu grupta, turizm alanında yazılacak ders kitabının nasıl tasarlanması gerektiği konusunda çeşitli sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik öneriler ele almıştır. Öncelikle ders kitabını hazırlayacak yazarın alan uzmanı olması gerektiği konusunda görüş birliğine varılmıştır. Öte yandan,

ders kitabının içeriğinin program çıktılarına, dersin amaçlarına ve hedef kitle özelliklerine göre belirlenmesi gerektiği saptanmıştır. Ders kitabı hazırlarken uygulamalı ve kuramsal dersler farklı tasarım ilkeleri gözetilerek hazırlanmalı; ancak her ders kitabı öğrenen değerlendirmelerine, özet bilgilere, görsel düzenleyicilere ve örnek olaylara yer vermelidir. Ders kitaplarının anlatım dili, öğrencinin anlayacağı ve ortak terminolojiyi dikkate alacak şekilde yapılandırılmalıdır. Yazar, içeriği hazırlarken etik kurallara uymalıdır. Ders kitaplarının içeriği, gerek öğrencilerin gerekse sektörün gereksinimlerini karşılayacak biçimde yapılandırılmalıdır.

Tablo 5. Akademik Ders Kitapları Hazırlarken Karşılaşılan Sorunlar Çalışma Grubu

<i>Ad-Soyad</i>	<i>Unvan</i>	<i>Üniversite/Kurum</i>
Müjgan BOZKAYA	Doç. Dr.	Anadolu Üniversitesi
Metin TEBERLER	Doç. Dr.	İstanbul Teknik Üniversitesi
Hatice Kübra BAHŞİŞOĞLU	Yrd. Doç. Dr.	Muğla Üniversitesi
Işıl ÖZGEN	Yrd. Doç. Dr.	Dokuz Eylül Üniversitesi
Mehmet Han ERGÜVEN	Yrd. Doç. Dr.	Kırklareli Üniversitesi
Oktay EMİR	Yrd. Doç. Dr.	Anadolu Üniversitesi
İrem ERDEM AYDIN	Arş. Gör. Dr.	Anadolu Üniversitesi

SONUÇ BİLDİRGESİ

27-30 Ekim 2011 tarihleri arasında Marmaris Grand Yazıcı Mares Otelinde gerçekleştirilen 4. Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı'nda akademik ders kitabının yazımına, yayımına ve dağıtımına ilişkin sorunlar tartışılmış ve bu sorunların çözümüne yönelik beş farklı boyutu irdeleyen çalışma grupları oluşturulmuştur. Bu gruplar sırasıyla; etik, kitap yazım yöntemi, okuyucu, yazar ve yayınevi alanlarında yer alan sorunları irdelemiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşmışlardır.

Etik konusunda "TÜBA Bilimsel Doğruluk İlkeleri" adlı çalışmanın yazar ve yayınevlerine kaynaklık edeceği saptanmıştır. Yayınevlerinin, kitap basımı konusunda kendilerine başvuran yazar için, "TÜBA Bilimsel Doğruluk İlkeleri"ni taahhütname haline getirerek, yazar tarafından bunlara uyulacağına garanti edilmesi için gerekli düzenlemeleri yapmaları önerilmektedir. Yazarın ilgili ilkeleri içselleştirmesi gerekmektedir. Ayrıca üniversitelerdeki etik kurulların daha etkin hale getirilmesi konusunda fikir birliğine varılmıştır.

Turizm konulu akademik ders kitabının okuyucu boyutu ile ilgili olarak yazar ve yayınevleri ayrıntılı bir şekilde okuyucuların (öğrencilerin) özellikleri, istekleri, beklentileri ve ümitlerini öğrenmek için bilgi toplamalı ve bu bilgileri değerlendirmelidir. Elektronik kitap ve açık erişim programlarının üniversitelerde kullanıma açık olarak yaygınlaştırılması önerilmektedir. Bu konuda yayınevlerinin teknolojiye ayak uydurmaları ve bu bağlamda çalışmalar yapmaları gerekmektedir. Ders kitabı fiyatının, okuyucunun (öğrenci) satın alma gücüne göre tekrar gözden geçirilmesi önerilmektedir.

Yayınevlerine ilişkin farklı sorunlar yaşanmaktadır. Yayınevlerinin uzmanlaşmaması, kurumsallaşmaması, kar marjının düşük olması, korsan yayıncılık ve izinsiz fotokopi gibi sorunlar ders kitabının yayımını doğrudan etkileyen olumsuzluklar olarak saptanmıştır. Bu sorunlara çözüm önerileri olarak uzmanlaşmanın ve yayıncılığın kurumsallaşmasının teşvik edilmesi, korsan yayıncılığın önüne geçilmesi, öğretim elemanlarının korsan yayıncılığa daha fazla duyarlı olması, editörlük sistemine ilişkin alınabilecek önlemlerin geliştirilmesi önerilmiştir.

Yazarın kariyer kaygısı, itibar kazanma, gelir elde etme, editörlü kitaplarda yer alma, birikimi aktarma, ders kitabı eksikliğini giderme ile ilgili sorunları olduğu saptanmıştır. Yazarın alanında yeterince bilgiye sahip olmadan uzmanlık alanı dışında yayın yapmaması, Türkçe dilini doğru ve anlaşılır kullanması, gerektiğinde editöryal destek alması önerilmektedir. Ayrıca uzmanlık alanlarına göre iletişim ağının oluşturulması uygun görülmektedir.

Yazım konusunda ders kitabının içeriğinin program çıktıklarına, dersin amaçlarına ve hedef kitle özelliklerine göre belirlenmesi gerektiği saptanmıştır. Ders kitabı yazarken uygulamalı ve kuramsal dersler farklı tasarım ilkeleri çerçevesinde ele alınmalıdır. Ders kitabının anlatım dili, öğrencinin anlayacağı ve ortak terminolojiyi dikkate alacak şekilde yapılandırılmalı, içerik hazırlarken etik kurallara uyulmalı, gerek öğrenen gerekse sektörün gereksinimini karşılayacak biçimde tasarlanmalıdır. Ayrıca bir ders kitabı hazırlama rehberinin oluşturulması önerilmektedir.

Tablo 6. Sonuç Bildirgesi Hazırlama Komitesi

<i>Ad-Soyad</i>	<i>Unvan</i>	<i>Üniversite/Kurum</i>
Necdet HACIOĞLU	Prof. Dr.	Balıkesir Üniversitesi
Çağatay ÜNÜSAN	Prof. Dr.	KTO Karatay Üniversitesi
Muammer TUNA	Prof. Dr.	Muğla Üniversitesi
Özkan TÜTÜNCÜ	Prof. Dr.	Dokuz Eylül Üniversitesi
Aslıhan AYKAÇ	Yrd. Doç. Dr.	Ege Üniversitesi
Hatice Kübra BAHŞIŞOĞLU	Yrd. Doç. Dr.	Muğla Üniversitesi
Eylin BABACAN	Dr.	Muğla Üniversitesi

Tablo 7. Genel Katılımcı Listesi

<i>Ad-Soyad</i>	<i>Unvan</i>	<i>Üniversite/Kurum</i>
Adnan TÜRKSOY	Doç. Dr.	Ege Üniversitesi
Aslıhan AYKAÇ	Yrd. Doç. Dr.	Ege Üniversitesi
Ayşe Baş COLLINS	Doç. Dr.	Bilkent Üniversitesi
Bahattin ÖZDEMİR	Doç. Dr.	Akdeniz Üniversitesi
Bahattin RIZAOĞLU	Prof. Dr.	Adnan Menderes Üniversitesi
Barış SEYHAN	Arş. Gör.	Anadolu Üniversitesi
Çağatay ÜNÜSAN	Prof. Dr.	KTO Karatay Üniversitesi
Duygu BABAT	Arş. Gör.	Muğla Üniversitesi
Ebru GÜNLÜ	Doç. Dr.	Dokuz Eylül Üniversitesi
Emrullah TÖREN	Arş. Gör.	Anadolu Üniversitesi
Eylin BABACAN	Arş. Gör. Dr.	Muğla Üniversitesi
H. Rafet YÜNCÜ	Yrd. Doç. Dr.	Anadolu Üniversitesi
Hasan ŞEN	Yrd. Doç. Dr.	Muğla Üniversitesi
Hatice Kübra BAHŞIŞOĞLU	Yrd. Doç. Dr.	Muğla Üniversitesi
Hüseyin YILDIRIM	Yayıncı	Detay Yayıncılık
Işıl ÖZGEN	Yrd. Doç. Dr.	Dokuz Eylül Üniversitesi
İbrahim AKYOL	Yayıncı	Maya Akademi Yayıncılık
İrem ERDEM AYDIN	Arş. Gör. Dr.	Anadolu Üniversitesi
Mahmut DEMİR	Yrd. Doç. Dr.	Muğla Üniversitesi
Maria D. ALVAREZ	Doç. Dr.	Boğaziçi Üniversitesi
Mehmet Han ERGÜVEN	Yrd. Doç. Dr.	Kırklareli Üniversitesi
Mehmet ÖZDEMİR	Dr.	T. C. Merkez Bankası T. A. Ş.
Mehmet YEŞİLTAŞ	Doç. Dr.	Gazi Üniversitesi
Metin ARGAN	Doç. Dr.	Anadolu Üniversitesi
Metin KOZAK	Prof. Dr.	Muğla Üniversitesi
Metin TEBERLER	Doç. Dr.	İstanbul Teknik Üniversitesi
Muammer TUNA	Prof. Dr.	Muğla Üniversitesi
Müjgan BOZKAYA	Doç. Dr.	Anadolu Üniversitesi
Nazmi KOZAK	Prof. Dr.	Anadolu Üniversitesi
Necdet HACIOĞLU	Prof. Dr.	Balıkesir Üniversitesi
Nur KULAKOĞLU	Arş. Gör.	Muğla Üniversitesi
Oktay EMİR	Yrd. Doç. Dr.	Anadolu Üniversitesi
Oya Aytemiz SEYMEN	Prof. Dr.	Balıkesir Üniversitesi
Özkan TÜTÜNCÜ	Prof. Dr.	Dokuz Eylül Üniversitesi
Sabah BALTA	Doç. Dr.	Yaşar Üniversitesi